

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

DOI: 10.34015/2523-4552.2026.2.07

УДК 342.9:35.073.5:364.65-056.26(477)

Димитрієв В. В.,

кандидат наук з державного управління,

адвокат, Адвокатське Бюро Димитрієва

e-mail: dvv.acdimitiev@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-7727-4649>

ФУНКЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ

У статті досліджено функції адміністративно-правового забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю в Україні. Актуальність теми зумовлена зростанням потреби у медичній, психологічній, фізичній, професійній та соціальній реабілітації в умовах воєнного стану, а також переходом від переважно статусної моделі інвалідності до функціонального підходу, орієнтованого на реальні обмеження повсякденного функціонування особи. Мета статті полягає у визначенні та науковій характеристиці основних функцій адміністративно-правового забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю, а також у з'ясуванні їх значення для доступності, якості, безперервності та людиноцентричної спрямованості реабілітаційної допомоги і реабілітаційних заходів. Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціально-юридичні методи, зокрема діалектичний, системно-структурний, формально-юридичний, порівняльно-правовий і метод узагальнення. Обґрунтовано, що адміністративно-правове забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю є комплексною системою нормативних, організаційних, управлінських, фінансово-договірних, інформаційних, контрольних і захисних засобів публічного впливу. Визначено, що його основними функціями є регулятивна, організаційна, гарантійна, координаційна, сервісна, інформаційна, контрольно-наглядова та захисна. Встановлено, що ці функції перебувають у взаємозв'язку та разом забезпечують не лише нормативне закріплення права на реабілітацію, а й практичну можливість його реалізації. Доведено, що особливого значення набувають координація між системами охорони здоров'я і соціального захисту, цифровізація процедур, прозоре фінансування, належний контроль якості послуг і доступність механізмів захисту прав осіб з інвалідністю. Зроблено висновок, що подальше вдосконалення цієї сфери має ґрунтуватися на функціональному, людиноцентричному та безбар'єрному

підході, який забезпечує реальну доступність реабілітації та орієнтацію публічного адміністрування на потреби людини.

Ключові слова: реабілітація, особи з інвалідністю, адміністративно-правове забезпечення, функції, право на реабілітацію, соціальний захист, охорона здоров'я, публічне адміністрування, безбар'єрність, воєнний стан.

Постановка проблеми. Реабілітація осіб з інвалідністю в Україні має розглядатися не лише як сукупність медичних, соціальних, психологічних, професійних чи інших відновлювальних заходів, а як складний об'єкт адміністративно-правового забезпечення, пов'язаний із реалізацією права людини на охорону здоров'я, соціальний захист, участь у суспільному житті, недискримінацію, а також із забезпеченням принципів безбар'єрності. Всесвітня організація охорони здоров'я зауважує, що реабілітація спрямована на оптимізацію функціонування особи та зменшення обмежень її функціонування у взаємодії із середовищем [1]. Такий підхід узгоджується із законодавством України, яке передбачає обов'язок держави створювати умови для реалізації особами з інвалідністю прав і свобод без дискримінації, а також формує нормативну основу реабілітації у сфері охорони здоров'я та соціального захисту [2; 3; 4].

Практична актуальність цієї проблематики істотно посилилася в умовах воєнного стану, зумовленого повномасштабною збройною агресією Російської Федерації проти України, що спричинила зростання потреби у медичній, психологічній, фізичній, професійній та соціальній реабілітації. За інформацією Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України в Україні (далі – Мінсоцполітики) проживають майже 3 млн осіб з інвалідністю, а за

час повномасштабного вторгнення 200 об'єктів соціальної інфраструктури, зокрема центри надання соціальних послуг, були пошкоджені або зруйновані, що ускладнює доступ до необхідних послуг [5]. Водночас ВООЗ звертає увагу на суттєве зростання потреб у допомозі при травмах, протезуванні та реабілітації в Україні внаслідок війни [6]. Це свідчить, що реабілітація осіб з інвалідністю набула значення не лише індивідуальної соціальної гарантії, а й одного з напрямів забезпечення стійкості системи охорони здоров'я, соціального захисту та публічного адміністрування загалом.

У науковій літературі недостатньо системно розкрито функціональне призначення адміністративно-правового забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю, а у правозастосовній практиці не сформовано достатньо узгоджених підходів до реалізації відповідних функцій. Переважно увага зосереджується на правовому статусі окремих суб'єктів, видах реабілітаційних заходів, гарантіях доступності допомоги або організації надання реабілітаційних послуг [7]. Однак для належного розуміння змісту адміністративно-правового забезпечення важливо з'ясувати, які саме функції воно виконує: регулятивну, організаційну, гарантійну, координаційну, контрольно-наглядову, сервісну, інформаційну та захисну. Саме функціональний підхід дає змогу визначити наскільки ефективно держава не

лише декларує право на реабілітацію, а й забезпечує її реальну доступність, якість, безперервність і людиноцентричну спрямованість.

Отже, наукова проблема полягає у необхідності комплексного визначення функцій адміністративно-правового забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю в Україні з урахуванням сучасних викликів воєнного стану, трансформації системи оцінювання повсякденного функціонування особи, розвитку реабілітаційних послуг у сфері охорони здоров'я, потреби у міжвідомчій взаємодії та забезпеченні реальної доступності реабілітації для осіб з інвалідністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика правового забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю в Україні досліджується переважно у контексті права на охорону здоров'я, соціального захисту, доступності медичних і реабілітаційних послуг, а також гарантій реалізації прав людини в умовах воєнного стану. Зокрема, вітчизняними вченими проаналізовано правові гарантії доступності медичної та реабілітаційної допомоги в період дії воєнного стану, зосереджуючи увагу на правових механізмах забезпечення доступу до відповідної допомоги [7]. У ширшому контексті адміністративно-правового забезпечення права на охорону здоров'я релевантними є дослідження науковців, у яких розкрито сучасний стан правового забезпечення реалізації права на охорону здоров'я та роль органів публічної адміністрації у цій сфері [8].

Окремий напрям наукових досліджень стосується реабілітації військовослужбовців, що є особливо актуальним в умовах збройної агресії

Російської Федерації проти України. У науковій літературі адміністративно-правове забезпечення реабілітації військовослужбовців розглядається як складова соціального захисту [9], а правові засади медико-психологічної реабілітації військовослужбовців – як окремий напрям правового регулювання у сфері охорони здоров'я та соціальної підтримки [10]. Важливість вказаних праць полягає в тому, що вони дають змогу простежити зв'язок між реабілітацією, соціальним захистом, медичною допомогою та діяльністю уповноважених суб'єктів публічної влади.

Окремі сучасні дослідження безпосередньо присвячені праву на реабілітацію осіб з інвалідністю. Так, Ю. В. Костюк здійснює теоретико-правовий аналіз права на реабілітацію, звертаючи увагу на його зв'язок із гідністю, соціальною інтеграцією, доступністю послуг, участю особи у формуванні реабілітаційного процесу та необхідністю вдосконалення механізмів реалізації цього права [11]. Однак наявні дослідження переважно зосереджені на загальних правових гарантіях, праві на реабілітацію, окремих категоріях отримувачів послуг або специфіці воєнного стану. Натомість функції адміністративно-правового забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю як самостійний предмет наукового аналізу залишаються недостатньо розкритими. Саме це зумовлює потребу в їх систематизації та характеристиці в межах цієї статті.

Постановка завдання. Мета статті полягає у визначенні та науковій характеристиці основних функцій адміністративно-правового забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю в Україні, а також у

з'ясуванні їх значення для належної організації, доступності, якості, безперервності та людиноцентричної спрямованості реабілітаційної допомоги і реабілітаційних заходів в умовах сучасних соціально-правових викликів.

Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання: розкрити зміст адміністративно-правового забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю; виокремити та охарактеризувати основні функції адміністративно-правового забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю; визначити практичне значення цих функцій задля подальшого вдосконалення правового регулювання реабілітації осіб з інвалідністю в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Адміністративно-правове забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю доцільно розуміти як систему нормативно визначених, організаційних, процедурних, фінансово-договірних, інформаційних, контрольних і захисних засобів, за допомогою яких держава, органи місцевого самоврядування та інші уповноважені суб'єкти створюють умови для отримання особою необхідної реабілітаційної допомоги, реабілітаційних послуг, допоміжних засобів реабілітації, соціальних послуг і підтримки для досягнення та підтримання оптимального рівня її функціонування у середовищі життєдіяльності. Такий підхід дозволяє розглядати реабілітацію не як разову послугу, а як безперервний публічно організований процес, у якому поєднуються медичний, соціальний, психологічний, професійний, інформаційний та правозахисний компоненти.

Ключове значення у нормативній основі цього забезпечення має Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», який визначає загальні засади системи реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, повноваження органів публічної влади, питання фінансування та відповідальність за порушення законодавства у цій сфері [3]. Водночас Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» закріплює правові, організаційні та економічні засади реабілітації особи з обмеженнями повсякденного функціонування з метою досягнення і підтримання оптимального рівня її функціонування у середовищі життєдіяльності [4]. У цьому Законі реабілітаційна допомога визначається як діяльність фахівців з реабілітації, спрямована на оптимізацію функціонування осіб, які зазнають або можуть зазнати обмеження повсякденного функціонування. Це свідчить про поступовий перехід від суто статусного підходу до інвалідності до функціонального підходу, орієнтованого на реальні потреби особи.

Першою базовою функцією адміністративно-правового забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю є регулятивна функція. Її зміст полягає у встановленні правових засад реабілітації, визначенні кола суб'єктів, видів реабілітаційних заходів, умов надання реабілітаційної допомоги, порядку фінансування, стандартів якості та відповідальності за порушення законодавства. Регулятивна функція забезпечує юридичну визначеність у цій сфері, оскільки саме через законодавчі та підзаконні акти встановлюється, які особи мають право на реабілітацію, які органи відповідають за її ор-

ганізацію, у яких формах вона надається та які гарантії має особа з інвалідністю. Без належної регулятивної основи реабілітація залишалася б переважно соціальною або медичною практикою, а не юридично гарантованим напрямом державної політики.

Другою є організаційна функція, яка охоплює створення та підтримання системи суб'єктів, установ, закладів, служб і фахівців, залучених до реабілітації. Законодавство визначає участь органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у формуванні й реалізації державної політики у сфері реабілітації, а також передбачає їх взаємодію з громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю, фахівцями з реабілітації, медичними працівниками та іншими учасниками відповідних правовідносин [3]. Організаційна функція проявляється у формуванні мережі реабілітаційних закладів, реабілітаційних відділень, мультидисциплінарних реабілітаційних команд, експертних команд з оцінювання повсякденного функціонування особи, а також у забезпеченні доступності реабілітації на національному, регіональному та місцевому рівнях [12]. Її практичне значення підтверджується офіційними даними Кабміну, згідно з якими розвиток реабілітаційних послуг визначається пріоритетом державної політики, а стаціонарна реабілітаційна допомога дорослим і дітям у межах Програми медичних гарантій надавалася у 295 медичних закладах, система яких була розрахована на понад 7 800 ліжко-місць [13]. Водночас у межах Програми медичних гарантій враховується реабілітаційна спроможність закладу охорони здо-

ров'я, тобто його здатність надавати реабілітаційну допомогу з урахуванням кадрових, організаційних і фактичних можливостей [14].

Третьою є гарантійна функція, яка полягає у створенні правових, фінансових, організаційних та процедурних умов для реального доступу осіб з інвалідністю до реабілітаційних послуг. Її зміст не обмежується проголошенням права на реабілітацію, а передбачає обов'язок держави забезпечити можливість практичного користування цим правом. Саме тому важливе значення мають фінансування реабілітаційних заходів, укладення договорів із надавачами медичних послуг у межах Програми медичних гарантій, забезпечення допоміжними засобами реабілітації, доступність інформації та спрощення процедур отримання відповідних послуг. У цьому контексті НСЗУ виконує фінансово-договірну складову гарантійної функції, оскільки через договори з надавачами медичних послуг забезпечується оплата реабілітаційної допомоги, що входить до Програми медичних гарантій; у 2026 році порядок реалізації цієї програми передбачає оплату реабілітаційної допомоги з урахуванням реабілітаційної спроможності закладу охорони здоров'я, що має значення для забезпечення реальності, якості та організаційної обґрунтованості відповідних послуг [14].

Четвертою є координаційна функція. Реабілітація осіб з інвалідністю не може бути ефективною, якщо вона здійснюється ізольовано лише в межах системи охорони здоров'я або лише в межах системи соціального захисту. Вона потребує узгодженої діяльності Кабміну, МОЗ України, Мінсоцполітики, НСЗУ, Фон-

ду соціального захисту осіб з інвалідністю, місцевих державних адміністрацій та військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування, закладів охорони здоров'я, реабілітаційних установ, надавачів соціальних послуг і громадських об'єднань. Координаційна функція забезпечує узгодження дій цих суб'єктів, розподіл повноважень між ними, обмін інформацією, формування та виконання індивідуальних програм реабілітації, а також індивідуальних реабілітаційних маршрутів і недопущення дублювання або розриву між медичною, соціальною та професійною реабілітацією.

П'ятою є сервісна функція, яка відображає сучасне розуміння публічного адміністрування як діяльності, спрямованої не лише на владно-організаційний вплив, а й на забезпечення доступності, якості та зрозумілості необхідних для особи послуг. У сфері реабілітації ця функція проявляється у спрощенні процедур звернення, використанні електронних направлень, цифровізації процесів оцінювання, можливості отримання інформації про експертні команди та стан проходження процедур, а також у розвитку електронних інструментів для забезпечення допоміжними засобами реабілітації. Особливе значення має запровадження з 1 січня 2025 року системи оцінювання повсякденного функціонування особи замість МСЕК. За інформацією МОЗ України, відповідні процедури спрощено й цифровізовано, а етапи оцінювання фіксуються в електронній системі, що має зменшити корупційні ризики й підвищити прозорість процедур [12].

Шостою є інформаційна функція. Вона полягає у забезпеченні

осіб з інвалідністю, їхніх законних представників, членів сімей, фахівців, надавачів реабілітаційних, медичних і соціальних послуг повною, доступною та актуальною інформацією про права, порядок отримання реабілітаційної допомоги, доступні послуги, допоміжні засоби реабілітації, зміни у законодавстві та механізми захисту прав. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» прямо передбачає участь відповідних органів у створенні й підтримці міжвідомчого інформаційного простору з проблем інвалідності та інформуванні осіб з інвалідністю про зміни у законодавстві [3]. Отже, інформаційна функція має не допоміжний, а самостійний характер, оскільки без належної поінформованості особа часто не може фактично реалізувати своє право на реабілітацію.

Сьомою є контрольно-наглядова функція, спрямована на перевірку законності, якості, доступності та цільового використання бюджетних коштів у сфері реабілітації. Вона реалізується через державний контроль, моніторинг виконання умов договорів із НСЗУ, оцінювання відповідності надавачів послуг установленим вимогам, перевірку дотримання гарантій безоплатного надання медичних послуг у межах Програми медичних гарантій, а також реагування на порушення прав осіб з інвалідністю. Ця функція є особливо важливою в умовах обмежених фінансових ресурсів і зростання потреб у реабілітації внаслідок війни, оскільки дозволяє запобігати формальному наданню послуг, необґрунтованим відмовам, нецільовому використанню коштів і зниженню якості реабілітаційної допомоги.

Восьмою є захисна функція, яка полягає у відновленні порушених прав осіб з інвалідністю, запобіганні дискримінації, забезпеченні доступу до процедур оскарження та притягненні винних осіб до юридичної відповідальності. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» передбачає, що особи, винні у порушенні законодавства про реабілітацію осіб з інвалідністю, несуть відповідальність згідно із законом [3]. Захисна функція має особливе значення тоді, коли особа стикається з неправомірною відмовою у наданні реабілітаційної допомоги чи реабілітаційної послуги, затягуванням процедури, неналежною якістю допомоги, недоступністю середовища, відсутністю необхідної інформації або порушенням права на забезпечення допоміжними засобами реабілітації.

Таким чином, функції адміністративно-правового забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю утворюють взаємопов'язану систему. Йдеться про регулятивну, організаційну, гарантійну, координаційну, сервісну, інформаційну, контрольно-наглядову та захисну функції, поєднання яких дозволяє розглядати адміністративно-правове забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю як важливий елемент сучасної людиноцентричної моделі публічного адміністрування.

Висновки. У статті обґрунтовано, що адміністративно-правове забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю в Україні є комплексною системою нормативних, організаційних, управлінських, фінансово-договірних, інформаційних, контрольних і захисних засобів публічного впливу, спрямованих на створення умов для реального доступу особи до

реабілітаційної допомоги, соціальних послуг, допоміжних засобів реабілітації та інших форм підтримки. Його зміст не зводиться лише до законодавчого закріплення права на реабілітацію, а охоплює практичну діяльність уповноважених суб'єктів щодо організації, фінансування, координації, контролю та захисту прав осіб з інвалідністю.

Визначено, що основними функціями адміністративно-правового забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю є регулятивна, організаційна, гарантійна, координаційна, сервісна, інформаційна, контрольно-наглядова та захисна. Регулятивна функція забезпечує юридичну визначеність у сфері реабілітації; організаційна – формування та належне функціонування системи суб'єктів, закладів, установ і фахівців; гарантійна – практичну доступність реабілітаційної допомоги, реабілітаційних послуг і допоміжних засобів реабілітації; координаційна – узгодження діяльності органів публічної влади, закладів охорони здоров'я, реабілітаційних установ і надавачів соціальних послуг; сервісна – орієнтацію публічного адміністрування на потреби людини; інформаційна – забезпечення відкритості, зрозумілості й доступності відомостей про права та процедури; контрольно-наглядова – додержання законності, якості й цільового використання ресурсів; захисна – поновлення порушених прав осіб з інвалідністю та запобігання дискримінації.

Доведено, що практичне значення цих функцій особливо зростає в умовах воєнного стану, коли збільшується кількість осіб, які потребують медичної, психологічної, фізичної, професійної та соціальної ре-

абілітації. За таких умов адміністративно-правове забезпечення має не лише компенсаторне, а й системоутворювальне значення, оскільки від його ефективності залежить безперервність реабілітаційного процесу, доступність послуг у територіальних громадах, належна міжвідомча взаємодія та реальна спроможність держави виконувати свої соціальні зобов'язання перед особами з інвалідністю.

Зроблено висновок, що подальше вдосконалення адміністративно-правового забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю має ґрунтуватися на функціональному, людиноцентричному та безбар'єрному підході. Це передбачає посилення координації

між системами охорони здоров'я і соціального захисту, розвиток цифрових сервісів, удосконалення механізмів оцінювання повсякденного функціонування особи, забезпечення прозорого фінансування реабілітаційних послуг, належний контроль за їх якістю та реальну доступність процедур захисту прав.

Перспективним напрямом подальших наукових досліджень є розроблення цілісної моделі адміністративно-правового механізму забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю з урахуванням розподілу повноважень між суб'єктами цього механізму та критеріїв оцінювання ефективності їхньої діяльності.

Список використаних джерел

1. Rehabilitation. World Health Organization. 2024. 22 Apr. URL: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/rehabilitation> (дата звернення: 26.03.2026).
2. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 № 875-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text> (дата звернення: 26.03.2026).
3. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 № 2961-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text> (дата звернення: 26.03.2026).
4. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 № 1053-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text> (дата звернення: 26.03.2026).
5. Для відбудови та відновлення сектора соціального захисту України необхідно 39 мільярдів доларів США. Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України. 2025. 6 берез. URL: <https://www.msp.gov.ua/press-center/news/dlya-vidbudovy-ta-vidnovlennya-sektora-sotsialnoho-zakhystu-ukrayiny-neobkhdno-39-milyardiv-dolariv-ssha> (дата звернення: 26.03.2026).
6. Three years of war: rising demand for mental health support, trauma care and rehabilitation. World Health Organization. 2025. 24 Feb. URL: <https://www.who.int/europe/news/item/24-02-2025-three-years-of-war-rising-demand-for-mental-health-support-trauma-care-and-rehabilitation> (дата звернення: 26.03.2026).
7. Батрин О. В., Теремецький В. І., Івахненко О. А. Правові гарантії доступності медичної та реабілітаційної допомоги в період дії воєнного стану. Ірпінський юридичний часопис: науковий журнал. 2024. Вип. 2(15). С. 46–58. DOI: [https://doi.org/10.33244/2617-4154-2\(15\)-2024-46-58](https://doi.org/10.33244/2617-4154-2(15)-2024-46-58).
8. Теремецький В. І., Муляр Г. В. Сучасний стан адміністративно-правового забезпечення реалізації права на охорону здоров'я. Науковий вісник Міжнародного

гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2020. № 43. С. 48–51. DOI: <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2020.43.10>.

9. Новиков О. В., Теремецький В. І. Адміністративно-правове забезпечення реабілітації військовослужбовців як складової соціального захисту в Україні. Журнал східноєвропейського права. 2024. № 126. С. 92–100. DOI: <https://doi.org/10.71404/2409-6415.126.10>.

10. Теремецький В. І., Івахненко О. А., Новиков О. В. Правові засади медико-психологічної реабілітації військовослужбовців. Журнал східноєвропейського права. 2024. № 127. С. 65–74. DOI: <https://doi.org/10.71404/2409-6415.127.07>.

11. Костюк Ю. В. Право на реабілітацію осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аналіз. Вісник кримінального судочинства. 2024. № 1–2. С. 212–221. DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2024.1-2/2024/212-221>

12. Оцінювання повсякденного функціонування особи. Міністерство охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/msek> (дата звернення: 26.03.2026).

13. Розвиток реабілітаційних послуг в Україні обговорили на конгресі місцевих та регіональних влад в Чернівецькій області. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/rozvytok-reabilitatsiinykh-posluh-v-ukraini-obhovoryly-na-konhresi-mistsevykh-ta-rehionalnykh-vlad-v-chernivetskii-oblasti> (дата звернення: 26.03.2026).

14. Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2026 році : постанова Кабінету Міністрів України від 31.12.2025 № 1808. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1808-2025-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.03.2026).

References

1. World Health Organization. (2024, April 22). Rehabilitation. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/rehabilitation>

2. Zakon Ukrainy “Pro osnovy sotsialnoi zakhyshchenosti osib z invalidnistiu v Ukraini” [Law of Ukraine “On the Fundamentals of Social Protection of Persons with Disabilities in Ukraine”] dated March 21, 1991 No. 875-XII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>

3. Zakon Ukrainy “Pro reabilitatsiiu osib z invalidnistiu v Ukraini” [Law of Ukraine “On Rehabilitation of Persons with Disabilities in Ukraine”] dated October 6, 2005 No. 2961-IV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>

4. Zakon Ukrainy “Pro reabilitatsiiu u sferi okhorony zdorovia” [Law of Ukraine “On Rehabilitation in the Field of Health Care”] dated December 3, 2020 No. 1053-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>

5. Ministerstvo sotsialnoi polityky, simi ta yednosti Ukrainy. (2025, March 6). Dlia vidbudovy ta vidnovlennia sektora sotsialnoho zakhystu Ukrainy neobkhidno 39 miliardiv dolariv SShA [For the reconstruction and recovery of Ukraine's social protection sector, USD 39 billion is needed]. <https://www.msp.gov.ua/press-center/news/dlya-vidbudovy-ta-vidnovlennya-sektora-sotsialnoho-zakhystu-ukrayiny-neobkhidno-39-milyardiv-dolariv-ssha>

6. World Health Organization. (2025, February 24). Three years of war: Rising demand for mental health support, trauma care and rehabilitation. <https://www.who.int/europe/news/item/24-02-2025-three-years-of-war-rising-demand-for-mental-health-support-trauma-care-and-rehabilitation>

7. Batryn, O. V., Teremetskyi, V. I., & Ivakhnenko, O. A. (2024). Pravovi harantii dostupnosti medychnoi ta reabilitatsiinoi dopomohy v period dii voiennoho stanu [Legal guarantees of accessibility of medical and rehabilitation care during martial law]. *Irpinskyi yurydychnyi chasopys: Naukovyi zhurnal* [Irpın Legal Chronicle: Scientific Journal], 2(15),

46–58. [https://doi.org/10.33244/2617-4154-2\(15\)-2024-46-58](https://doi.org/10.33244/2617-4154-2(15)-2024-46-58). <https://ojs.dpu.edu.ua/index.php/irplegchr/article/view/236/236>

8. Teremetskyi, V. I., & Muliar, H. V. (2020). Suchasnyi stan administratyvno-pravovoho zabezpechennia realizatsii prava na okhoronu zdorovia [Current state of administrative and legal support for the implementation of the right to health care]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Yurysprudentsiia* [Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Jurisprudence], 43, 48–51. <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2020.43.10>. <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc43/12.pdf>

9. Novykov, O. V., & Teremetskyi, V. I. (2024). Administratyvno-pravove zabezpechennia rehabilitatsii viiskovosluzhbovtziv yak skladovoi sotsialnoho zakhystu v Ukraini [Administrative and legal support for the rehabilitation of military personnel as a component of social protection in Ukraine]. *Zhurnal skhidnoevropeiskoho prava* [Journal of Eastern European Law], 126, 92–100. <https://doi.org/10.71404/2409-6415.126.10>. https://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2024/09/novykov_o_teremetskyi_126.pdf

10. Teremetskyi, V. I., Ivakhnenko, O. A., & Novykov, O. V. (2024). Pravovi zasady medyko-psykholohichnoi rehabilitatsii viiskovosluzhbovtziv [Legal principles of medical and psychological rehabilitation of military personnel]. *Zhurnal skhidnoevropeiskoho prava* [Journal of Eastern European Law], 127, 65–74. <https://doi.org/10.71404/2409-6415.127.07>. https://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/teremetskyi_ivakhnenko_novykov_127.pdf

11. Kostiuk, Yu. V. (2024). Pravo na rehabilitatsiiu osib z invalidnistiu: teoretyko-pravovyi analiz [The right to rehabilitation of persons with disabilities: A theoretical and legal analysis]. *Visnyk kryminalnoho sudochynstva* [Bulletin of Criminal Procedure], 1–2, 212–221. <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2024.1-2/2024/212-221>

12. Ministerstvo okhorony zdorovia Ukrainy. (n.d.). Otsiniuvannia povsiakdennoho funktsionuvannia osoby [Assessment of a person's everyday functioning]. <https://moz.gov.ua/msek>

13. Kabinet Ministriv Ukrainy. (n.d.). Rozvytok rehabilitatsiinykh posluh v Ukraini obhovoryly na konhresi mistsevykh ta rehionalnykh vlad v Chernivetskii oblasti [The development of rehabilitation services in Ukraine was discussed at the Congress of Local and Regional Authorities in Chernivtsi region]. <https://www.kmu.gov.ua/news/rozvytok-rehabilitatsiinykh-posluh-v-ukraini-obhovoryly-na-konhresi-mistsevykh-ta-rehionalnykh-vlad-v-chernivetskii-oblasti>

14. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy “Deiaki pytannia realizatsii prohramy derzhavnykh harantii medychnoho obsluhovuvannia naseleennia u 2026 rotsi” [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “Certain Issues of Implementation of the Program of State Guarantees of Medical Care for the Population in 2026”] dated December 31, 2025 No. 1808. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1808-2025-%D0%BF#Text>

Dymytriiev V. V., PhD in Public Administration, Attorney, Law Office Dymytriieva
e-mail: dvv.acdimitiev@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-7727-4649>

Functions of Administrative and Legal Support for the Rehabilitation of Persons with Disabilities in Ukraine

The article examines the functions of administrative and legal support for the rehabilitation of persons with disabilities in Ukraine. The relevance of the topic is

determined by the growing need for medical, psychological, physical, vocational and social rehabilitation under martial law, as well as by the transition from a predominantly status-based model of disability to a functional approach focused on the real limitations of a person's everyday functioning. The purpose of the article is to identify and provide a scholarly characterization of the main functions of administrative and legal support for the rehabilitation of persons with disabilities, as well as to clarify their significance for the accessibility, quality, continuity and human-centered orientation of rehabilitation care and rehabilitation measures. The methodological basis of the study consists of general scientific and special legal methods, including the dialectical, systemic-structural, formal-legal, comparative-legal methods and the method of generalization. It is substantiated that administrative and legal support for the rehabilitation of persons with disabilities is a comprehensive system of normative, organizational, managerial, financial-contractual, informational, supervisory and protective means of public influence. It is determined that its main functions are regulatory, organizational, guarantee-based, coordinating, service-oriented, informational, supervisory and protective. The article reveals that these functions are interrelated and together ensure not only the normative consolidation of the right to rehabilitation, but also the practical possibility of its implementation. It is proved that coordination between the health care and social protection systems, digitalization of procedures, transparent financing, proper quality control of services and accessibility of mechanisms for protecting the rights of persons with disabilities are of particular importance. It is concluded that further improvement of this sphere should be based on a functional, human-centered and barrier-free approach that ensures real accessibility of rehabilitation and the orientation of public administration toward human needs.

Keywords: *rehabilitation, persons with disabilities, administrative and legal support, functions, right to rehabilitation, social protection, health care, public administration, barrier-free environment, martial law.*

Цитування за ДСТУ 8302:2015: Димитрієв В. В. Функції адміністративно-правового забезпечення реабілітації осіб з інвалідністю в Україні. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2026. № 2(36). С. 72-83. DOI: <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2026.2.07>

Citation APA: Dymytriiev, V. V. (2026). Funktsii administratyvno-pravovoho zabezpechennia rehabilitatsii osib z invalidnistiu v Ukraini [Functions of administrative and legal support for the rehabilitation of persons with disabilities in Ukraine]. *Bulletin of the Penitentiary association of Ukraine*, 2(36), 72-83. <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2026.2.07>

Внесок автора. Автор самостійно здійснив концептуалізацію дослідження, аналіз джерел, підготовку тексту статті та формулювання висновків. Автор ознайомився з остаточною версією рукопису, схвалив її та погодився з поданням статті до публікації.

Академічна доброчесність. Автор підтверджує оригінальність, точність і достовірність тексту статті та наведених у ній результатів, а також дотримання принципів академічної доброчесності.

Використання інструментів штучного інтелекту. Автор засвідчує, що під час підготовки цієї статті інструменти штучного інтелекту не використовувалися.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє про відсутність реального чи потенційного конфлікту інтересів.

Фінансування. Дослідження виконано в межах наукової діяльності авторів у відповідних установах і не мало окремого зовнішнього фінансування.

Author Contribution. The author independently conceptualized the study, analyzed the sources, prepared the text of the article, and formulated the conclusions. The author reviewed the final version of the manuscript, approved it, and agreed to submit the article for publication.

Academic Integrity Statement. The author confirms the originality, accuracy, and reliability of the text of the article and the results presented therein, as well as compliance with the principles of academic integrity.

Use of Artificial Intelligence Tools. The author certifies that no artificial intelligence tools were used in the preparation of this article.

Conflict of Interest. The author declares that there is no actual or potential conflict of interest.

Funding. The research was conducted within the framework of the author's academic activities at the relevant institutions and did not receive special external funding.

Надійшла: 09.04.2026

Прийнята до друку: 15.05.2026

Опублікована: 31.05.2026

Received: 09 April 2026

Accepted for publication: 15 May 2026

Published: 31 May 2026